

# Identitet žene u filmovima Pedra Almodovara

---

Mlinarević, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:000700>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-30**



Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)



NASLOVNICA

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA  
U OSIJEKU  
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU**

**ZAVRŠNI RAD**

Osijek, 5.9.2018.

(datum predaje rada)

Ana Mlinarević

(Ime i prezime)

PRVA STRANICA

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA  
U OSIJEKU  
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU**

**ZAVRŠNI RAD**

**TEMA:** Identitet žene u filmovima Pedra Almodovara

**PRISTUPNIK:** Ana Mlinarević

**MENTOR:** Doc. dr. sc. Vladimir Rismondo

Osijek, 5.9.2018.  
(datum predaje rada)

Ime i prezime



(potpis)

DRUGA STRANICA

(popunjava sastavnica)

| <b>ODJEL ZA KULTUROLOGIJU</b>                                                        |                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|
| <b>ZAVRŠNI RAD</b><br>Znanstveno područje:<br>Znanstveno polje:<br>Znanstvena grana: |                                    |
| <b>Prilog:</b>                                                                       | <b>Izrađeno:</b>                   |
|                                                                                      | <b>Primljeno:</b>                  |
|                                                                                      | <b>MENTOR:</b><br><b>KOMENTOR:</b> |
|                                                                                      | <b>Mj:</b>                         |
|                                                                                      | <b>Broj priloga:</b>               |
|                                                                                      | <b>PRISTUPNIK:</b>                 |
|                                                                                      |                                    |

**Mentor:**

**Predsjednik Odbora**

**za završne i diplomske ispite:**

\_\_\_\_\_  
(potpis)

\_\_\_\_\_  
(potpis)

# SADRŽAJ

|                                                                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------|----|
| SAŽETAK.....                                                                     | 1  |
| 1. UVOD.....                                                                     | 2  |
| 2. POJAM IDENTITETA .....                                                        | 3  |
| 2.1. RODNI IDENTITET .....                                                       | 4  |
| 3. ANALIZA IDENTITETA ŽENSKIH LIKOVA U FILMOVIMA PEDRA ALMODOVARA .....          | 6  |
| 3.1. JULIETA .....                                                               | 6  |
| 3.2. VOLVER (VRAĆAM SE).....                                                     | 9  |
| 3.3. TODO SOBRE MI MADRE (SVE O MOJOJ MAJCI) .....                               | 12 |
| 3.4. TACONES LEJANOS (VISOKE POTPETICE).....                                     | 14 |
| 3.5. MUJERES AL BORDE DE UN ATAQUE DE NERVIOS (ŽENE NA RUBU ŽIVČANOG SLOMA)..... | 17 |
| 4. ZAKLJUČAK.....                                                                | 19 |
| 5. LITERATURA .....                                                              | 20 |
| 6. IZVORI.....                                                                   | 20 |

# SAŽETAK

Ovaj završni rad obrađuje temu identiteta. Objasniti sam pojam nije jednostavno. U mnoštvu odgovora koje nam samo pitanje identiteta nudi, sve se svodi na činjenicu da je identitet određeni odnos koji osoba, pojava ili stvar, ima sa samim sobom.

Osim općenitog pojma, rad se dotiče rodnog identiteta, a prema Jennifer Ellis u ovom radu navodimo devet tipova ženskih likova u književnosti. To su: 1. Amazonka, križarka, 2. Tatina djevojčica, knjižničarka, 3. Njegovateljica, dobra supruga, mučenica, 4. Šefica, matrijarh, kraljica, 5. „The girl next door“, odnosno djevojka koja živi pored, sa strane, 6. Fatalna žena, zavodnica, 7. Mistična žena, slobodnog duha, 8. Djevojka u nevolji, princeza, problematična tinejdžerica i 9. Jaka žena, ona koja preživljava. Prema ovoj podjeli analizirani su likovi žena iz pet filmova španjolskog redatelja Pedra Almodovara, u njima je sam lik žene najbolje prikazan.

Analizirani su likovi žena u filmovima: Julieta, Volver (Vraćam se), Todo sobre mi madre (Sve o mojoj majci), Tacones lejanos (Visoke potpetice) i Mujeres al borde de un ataque de nervios (Žene na rubu živčanog sloma). Iako je poznato da Pedro Almodovar obožava žene u svim svojim filmskim ostvarenjima i većina njegovih filmova se svodi na obitelj, ljubav, strast i žudnju ženskih likova, izbor ovih filmova činio nam se najzanimljiviji i najrelevantniji za analizu ženskog identiteta.

Filmovi Pedra Almodovara svi su na svoj način psihodelični, ispunjeni čudnom strašću koja recepijente drži cijelo vrijeme prikovanima za ekran. Iako u svakom njegovom filmu postoji jednaka crta, u njima postoje različiti tipovi ženskih likova, što ovaj rad svojom analizom potvrđuje.

Ključne riječi: identitet, rodni identitet, žena, film, Pedro Almodovar

# 1. UVOD

Pojam identiteta vrlo je širok i uistinu se može shvatiti na različite načine. Prvenstveno, može se zaključiti da je identitet odnos koju određena osoba, stvar, pa i životinja, ima sa samim sobom. Sve što nas okružuje posjeduje svoj identitet. Mi, kao razumne osobe, posjedujemo svoj osobni identitet. Tvrtke, kao sustav marketinškog oblika, posjeduju svoj identitet. Cjelokupan oblik nekog grada ili države, također posjeduje svoj identitet. Identitet nije samo naziv, identitet je općenito sve što znači i opisuje onoga koji identitet posjeduje. Prema Nikoli Petkoviću, jezgra identiteta generalno je nestabilna, pa i iracionalna, no to „ni po čemu ne bi trebao biti razlog da napustimo našu potragu, kako za konceptom identiteta, tako i za samim identitetima.“ (Petković, Nikola. 2010. „Identitet i granica: Hibridnost i jezik, kultura i građanstvo 21. stoljeća“. 23. stranica)

Ovaj završni rad dotaknut će se općenite teorije rodnog identiteta, pa i identiteta u književnosti. Nakon toga, najveći dio rada analizira temu identiteta u filmovima profesionalnog španjolskog filmskog redatelja, producenta i scenarista, Pedra Almodovara. Čovjek koji je postao jedan od primjera kako napraviti dobar film i ikona svjetske kinematografije, svoje je filmove uvijek radio je sa strašću i ljubavlju, fokusirajući se općenito na ljubav, obitelj i identitet glavnog lika, a upravo kroz te teme analizirat će se identitet ženskih likova u njegovim kinematografskim radovima..

Od filmova čovjeka koji pripada samom vrhu svjetske kinematografije, izdvajamo filmove: *Julieta*, *Volver (Vraćam se)*, *Todo sobre mi madre (Sve o mojoj majci)*, *Mujeres al borde de un ataque de nervios (Žene na rubu živčanog sloma)* i *Tacones lejanos (Visoke potpetice)*. Filmovi su to koji najbolje prikazuju Almodovarovu poetiku, iz njih se najviše može iščitati na koji način je on odlučio predstaviti lik žene, izgledom i karakterom.

## 2. POJAM IDENTITETA

U jednom od svojih glasovitih ulomaka iz Ispovijesti Sveti Augustin piše: „Što je to vrijeme? Ako me nitko za to ne pita, znam što to znači, no ako me netko o tome upita, a ja bih mu želio objasniti, tada niti ja više ne znam.“ Ono što Sveti Augustin kaže glede vremena također bi se moglo reći glede identiteta. Identitet nije problem sve dok se o njemu ne moramo pitati. Identitet je nešto što se podrazumijeva samo po sebi, nešto što se prirodno nameće.“ (Alan de Boist, „Mi i drugi, Što je to identitet?“ . Matica hrvatska, vijenac 526)

Sam pojam identitet nije ni malo lako objasniti. Identitet je vrlo složeno pitanje, na koje je gotovo nemoguće dati jednostavan odgovor. Sve oko nas posjeduje identitet. Mi, kao osobe, kao duhovna i razumna bića, posjedujemo identitet na više razina. Naš identitet može značiti ime i prezime, datum rođenja i krvnu grupu. Pored toga, može značiti ono čime se bavimo, ono za što dobivamo plaću. Može značiti i činjenica da smo nekome otac, majka, brat ili sestra. Osim toga, identitet mogu sačinjavati naše osobine, naše psihičko stanje.

Baš kao što mi, kao osobe, možemo posjedovati identitet na više razina, tako identitet mogu posjedovati i određene pojave, materijalne stvari, sve oko nas što posjeduje naziv, na neki način posjeduje i identitet. „Prva zabluda leži u uvjerenju da naš identitet ovisi samo o nama samima. No naš identitet također je oblikovan kontaktima s drugima, načinom kojim mi gledamo na druge i načinom kako drugi gledaju na nas.“ (Alan de Boist, „Mi i drugi, Što je to identitet?“ . Matica hrvatska, vijenac 526)

„Ostavljajući po strani značajna pitanja kao što su, ponajprije, pitanje je li istovjetnost jednaka istosti (tj. jesu li istovjetnost i istost sinonimi) te (zasad) pitanje o odnosu između istovjetnosti i promjena kojima je neko biće podvrgnuto protokom vremena (može li se govoriti, posebno na razini osobnog identiteta, o konzistentnosti i kontinuitetu identiteta i unatoč evidentnim bitnim promjenama kroz koje je dotično biće prošlo, neovisno o tomu jesu li te promjene pretrpljene ili su one učinak djelovanja toga bića), bit će nužno suočiti se s konzekvencijama problema identiteta u sferi društvenosti.“ (Lino Veljak. „Metafizički temelji politika identiteta“)

Baš kao što u svemu oko nas možemo primijetiti vrstu identiteta, tako identitet možemo primijetiti i u književnosti. Film, kao književni oblik, sam po sebi posjeduje identitet, kao i sve što se u filmu nalazi. Ovaj rad bavi se baš ovim oblikom identiteta, točnije, analizira vrstu rodnog identiteta u filmovima.



## 2.1. RODNI IDENTITET

„Rodni identitet je subjektivni osjećaj pripadnosti ili nepripadnosti jednom od rodova i nije nužno zasnovan na spolu niti na seksualnoj orijentaciji. Postoji više rodnih identiteta s kojim se osoba može identificirati, ali se najčešće navode sljedeće kategorije : muškarac, žena, oba, „treći spol“ ili nijedan.“ (Psihološke teme. „Rodni identitet“, <https://psiholosketeme.wordpress.com/2012/11/24/rodni-identitet/>. 20.07.2018.)

Ovaj završni rad pokušava objasniti na koji su način žene u filmovima Pedra Almodovara predstavljene, koje su njihove fizičke i psihičke odlike, obilježja karaktera, način odijevanja, kako se fizički izgled slaže s unutrašnjošću likova. Poznata činjenica je da je ovaj redatelj obožavao žene, a to najljepše svjedoče njegovi filmovi. Imao je glumice koje su mu bile muze, koje je rado uzimao za uloge u svojim radovima, no davao im je različite uloge.

„Rod nije identitet niti pozicija iz koje se djeluje, niti su „žena“ i „žensko“ čvrsti pojmovi, nego je riječ o tome da se „stiliziranim“ ponavljanjem činova, gesta, pokreta..., tvori (uvijek tek) iluzija rodnog jastva. Rod je konstituirana društvena temporalnost. „Žena je procesualan pojam, konstruiranje, postajanje, kroz diskurzivne prakse otvorene za intervencije i preoznačavanja.“ (Kristina Peternai Andrić, Ime i pitanje identiteta u književnoj teoriji, Doktorska disertacija)

„Baš kao što je teško objasniti općenit pojam identiteta, pojam identiteta žene, detaljnije, još je teže objasniti. „Nisam bila u mogućnosti otkriti stabilnu ili apsolutnu definiciju, već sam otkrila više mogućnosti. Štoviše, ženstvenost se očigledno odnosi na tijelo, meso, utjelovljenje.“ (Kaye Alison Gersch, *The Feminine in Body, Language and Spirituality*)

Danas je žena vrlo često, i u filmovima i u medijima općenito, prikazana poput predmeta. Pozornost se stavlja uglavnom na estetiku žene, no kod Pedra Almodovara to nije slučaj. On je u svojim filmovima pozornost stavio na žensku moć. Zanimale su ga kao cjelokupne osobnosti, nije ih svodio samo na fizički izgled, nisu bile samo ukras i dodatak radnji. One su glavne junakinje, akteri, nositeljice cijele filmske priče.

Prema Jennifer Ellis, postoji devet tipova ženskih likova u književnosti. To su:

- 1) Amazonka, križarka – vrlo moćna i snažna žena, sklona natjecanju, poistovjećuje se s prirodom i feminizmom. Ovoj kategoriji pripadaju, na primjer, Wonder Woman ili Xena.

- 2) Tatina djevojčica, knjižničarka – inteligentna i načitana žena, poravnava se s muškarcima, no nikako se ne slaže sa ženama. Voli imati kontrolu nad svime, no introvertirana je i ne zna se povezati s drugim ljudima. U ovu kategoriju, na primjer, uvrstavamo Hermione Granger.
- 3) Njegovateljica, dobra supruga, mučenica – uglavnom najviše brine za ljude oko sebe, pogotovo za djecu, žrtvuje sebe za druge. Ovdje možemo uvrstiti, na primjer, Molly Weasley.
- 4) Šefica, matrijarh, kraljica – ova žena je odlučujući vođa, radoholičarka, prepoznajemo aroganciju i bahatost, no ukoliko ima djecu, većinu svoje svakodnevice je zaokupljena njima. U ovu kategoriju se ubraja, na primjer, Murphy Brown.
- 5) „The girl next door“, odnosno djevojka koja živi pored, sa strane – dobrog je karaktera, uvijek spremna pomoći, uglavnom u ulozi najbolje prijateljice, no često u ulozi protagonistice. Za primjer ovdje možemo izdvojiti ulogu Meg Ryan u filmu Romansa u Seattleu.
- 6) Fatalna žena, zavodnica – žena atraktivnog izgleda, privlačna muškarcima, manipulativna. Ovaj primjer nećemo često vidjeti u glavnoj ulozi, a kao primjer bih izdvojila Samanthu iz serije Sex i grad.
- 7) Mistična žena, slobodnog duha – originalna, zaigrana, kreativna žena. Nježna i smirena. Kao primjer ovdje možemo izdvojiti ulogu Phoebe iz serije Prijatelji.
- 8) Djevojka u nevolji, princeza, problematična tinejdžerica – djetinjasta žena koja dozvoljava drugima da upravljaju njezinim životom. Često zapada u nevolje i potrebna joj je pomoć drugih ljudi. U ovu kategoriju ulaze Snjeguljica ili Dorothy iz Čarobnjaka iz Oza.
- 9) Jaka žena, ona koja preživljava – nepovjerljiva, no šarmantna žena. Napraviti će što god treba kako bi se pokrenula, pa makar i morala pobjeći. Najbolji primjer ovakve žene je Scarlett O'Hara.

Upravo na temelju ovih tipova ženskih likova, analizirat će se filmovi Pedra Almodovara. U svakom se njegovom filmu zaista može pronaći žene svih karaktera i tipova, no svakoj daje jednu crtu žudnje i ljubavi koja ih ipak povezuje u jednu veću cjelinu. Osim što se ovaj redatelj bavio različitim tipovima ženskih likova, ono što ga čini autentičnim, činjenica je da je Almodovar volio stvoriti svoj tip žene. Upravo ti ženski likovi, njegove žene, učinile su ga originalnim i prepoznatljivim u svijetu kinematografije.

### 3. ANALIZA IDENTITETA ŽENSKIH LIKOVA U FILMOVIMA PEDRA ALMODOVARA

„Pedro Almodovar je čovjek čija djela imaju posebnu boju stvarnosti upravo zbog ideja koje prebacuje u pokretne slike. Autentičnost, jednostavnost, stav, te sam imidž njegovog stvaralaštva jasno poput dječjeg crteža oslikava ljude i njihove odnose i živote u svim svojim originalnostima, strahovima, potrebama, osjećajima i ostvarenjima. Uvijek s dodatkom vlastitog začina, a baveći se različitim temama, Almodovar predstavlja primjer umjetnika koji je u svom radu beskompromisan i svoj. Pokrivajući različite žanrove, vješto se koristeći filmskim izražajnim sredstvima, ovaj autor bilježi svoj rukopis kao iskren, direktan, na momente ishitren i sirov, no opet nikako površan i prost...“ (Maja Kecojević, EDI-02, 12/2016. „Pedro Almodovar“. <http://edimagazine.me/pedro-almodovar/>, 15.07.2018.)

#### 3.1. JULIETA

Film „Julieta“, drama je s odlikama misterije i romantike, objavljena još dvije tisuće i šesnaeste godine. „Un film de (**Pedro**) **Almodovar** po “defaultu“ konotira višeznačnost i simboliku. To su neki od Almodovarovih zaštitnih znakova, zavedeni u tekstu ili kadru. Pa ipak, koliko se sjećamo, ni jedan film španjolskog redatelja nije se otvorio vrišteći u sebi dvoznačnost i simboliku kao njegov najnoviji rad “Julieta“, utemeljen na trima pričama **Alice Munro** iz knjige “Runaway“. Ekran je nježno ogrnut u crvenu boju tkanine. Haljine, spremni smo se okladiti. Ona kao da diše, poput živog bića. No, svaki njezin udisaj i izdisaj mreška tkanje i poigrava se gledateljevom predodžbom. Na prvi pogled, čini nam se kao ženski spolni organ. To bi možda bilo suludo pomisliti da se radi o nekom drugom redatelju, ali ovo je ipak Almodovar. Na drugi pogled, uvjereni smo da gledamo ružu. Na treći nam se čini kako diše i kuca poput ljudskog srca.“ (Njegić, Marko.2016.“JULIETA U slomljenom zagrljaju žene na rubu živčanog sloma“. <https://www.slobodnadalmacija.hr/misljenja/cinemark/clanak/id/449869/julieta-u-slomljenom-zagrljaju-zene-na-rubu-zivcanog-sloma> (29.07.2018.))

Ovaj film adaptacija je tri međusobno povezane kratke priče Alice Munro iz kolekcije Runaway iz 2004. godine: *Chance (Šansa)*, *Soon (Ubrzo)* i *Silence (Tišina)*. Film je većinom imao pozitivne kritike, nosi dosta visoku ocjenu na internetskoj stranici Internet Movie Database, dobio je čak 7.1 od 10. Iako je film ocijenjen uglavnom pozitivno, većina kritičara se složila da ovaj film svakako nije najbolje djelo Pedra Almodovara.

„Rađena prema kratkim pričama kanadske nobelovke Alice Munro, „Julietta“ nas dakle vraća na dobro poznati teren jakih ženskih likova na kušnji, majki i kćeri u kompliciranim odnosima, muškarcima satelitima i privjescima, a sve to u onoj njegovoj divnoj melodramatično napetoj atmosferi urbanog Mediterana i začinjeno jakim, svijetlim bojama. Ne znam za druge, ali meni je to sasvim OK – Almodovar ima svoj jedinstveni, na kilometar prepoznatljivi rukopis.“ (Vanja Runić. 2016. Kako je Julieta spasila Pedra. <http://nemilosrdnigadovi.com/julieta-recenzija/>, 29.07.2018.)

Kada govorimo o samom identitetu ženskih likova, možemo uočiti da se cjelokupna radnja vrti oko glavnog lika, žene po imenu Julieta, čije ime nosi sam naslov ovog filma. Naime, ne bih rekla da se Pedro Almodovar u ovom slučaju odlučio na određen tip žene kojeg se kroz cijelu radnju ovog filma držao, već je kroz više stavaka filtrirao svoj tip uplašene, pa ponekad i samosvjesne žene. Ova žena u početku, pa i pred kraj filma, predstavlja pomalo nesigurnu i ranjivu figuru, dok kroz središnji dio filma vidimo primjere u kojima se ovaj lik žene suprotstavlja onome što joj ne odgovara i zauzima za sebe. Sve u svemu, formirao je lik psihički, a i fizički, vrlo jake žene.

Osvrnemo li se na estetski dio glavnog ženskog lika, izgled ove žene se mijenjao od mladosti pa do srednjih godina. U početku filma vidimo plavu, kratkokosu mladu ženu koja odskače od mase jednoličnih žena duge smeđe kose. Osim kose, uočavamo i kako je stvorila svoj stil odijevanja, koji također odskače od tipičnih žena tog doba. Ova žena je mlada i radoznala, a opet uplašena, pa pomalo i paranoična. Dok se s jedne strane uplaši stranca koji pokušava započeti razgovor s njom, s drugim strancem započne u potpunosti opušten razgovor. Nakon što saznaje da je stranac kojeg se uplašila počinio samoubojstvo, hvata ju panika i paranoične misli, no ipak istu noć doživljava seksualno iskustvo s drugim strancem s kojim je od samog početka vodila opušten razgovor. Ovdje možemo vidjeti primjer untrašnje nesigurnosti i neodlučnosti s kojim se ovaj tip žene bori kroz cijeli film. „Osjećam se zarobljeno i slobodno.“ (Izjava Juliete, isječak iz filma)

Kako stari tako se njen izgled, kosa, lice, a i načina odijevanja, polako stapa s tipičnim izgledom žene, osobe koja ne iskače iz mase. Unatoč tomu, fizička ljepota ove žene je neprolazna. Obje su glumice, Adriana Ugarte koja utjelovljuje mlađu Julietu, a i Ema Suarez koja utjelovljuje stariju Julietu, prekrasne žene. Osim toga, lik Juliete nikada ne mijenja svoju plavu boju kose. To se može povezati s poznatom činjenicom da Pedro Almodovar baš plavokosu Kim Basinger smatra najljepšom ženom. Tipična vitka ženska figura, plave kose i pravilnih crta lica. Ono što u tom smislu treba izdvojiti kao zanimljivo je scena u kojoj Julieta pita jednog učenika koja mu je najljepša žena, a on izgovara upravo to ime – Kim Basinger.

Iako lik Juliete u ovom filmu nije tipičan lik platinaste ljepotice, visoko naglašenih ženskih atributa, neke estetske odlike su ovdje ipak sačuvane, kao na primjer neizostavna plava boja kose.

„Nije tajna da slavni španjolski redatelj Pedro Almodovar jako voli žene, koje često stavlja u fokus svojih filmova. Sve o mojoj majci, Loš odgoj, Žene na rubu živčanog sloma, samo su neki od filmova koji se uglavnom vode ženskom dramatikom. Glavna protagonistica dvadesetog po redu Almodovarovog filma, Julieta, naći će se na rubu ludila, a mi ćemo dobiti uvid u događaje koji su obilježili njezin raniji život...“ (Centar za kulturu i cjeloživotno obrazovanje Zlatna vrata. 2016. <https://zlatnavrata.hr/dogadaj/julieta/405>, 29.07.2018.)

Gledajući psihička obilježja glavne junakinje prijelaz iz mladenačkog u zrelo doba donosi također neke promjene i tu zapažamo zanimljive trenutke. Almodovar je stvorio ženu koja se našla u zaista teškim situacijama, od gubitka muža, pa do odlaska kćeri o kojoj nije znala apsolutno ništa čak dvanaest godina, a ona iz svega toga izlazi psihički jaka. Stvorio je jaku ženu koju je u dijelu života snašla i depresija iz koje je, uz pomoć najbližih, uspjela izaći. Redatelj je ovdje prikazao kako svaka žena može biti borac, kako svaka žena može biti jaka, što god da ju snađe u životu. Pokazao je da vjeruje u moć žene općenito.

„Upravo zbog reduciranja nekih karakterističnih značajki svoje poetike, Almodovar u 'Julieti' djeluje nekako pripitomljeno. Istina, i ovdje je ponovno sklon preuzimanju određenih dijelova feminističkog diskursa i, kao deklarirani homoseksualac, itekako fasciniran svojim snažnim ženskim likovima, a budući da se ne odriče pribjegavanja izmjenama vremenskih perspektiva, 'Julieta', baš poput dobrog dijela ranijih naslova, obiluje flashbackovima i introspekcijama.“ (Nikolić, Miro. 2016. 'Julieta' je Almodovarovo najkonvencionalnije ostvarenje. <http://dalmatinskiportal.hr/zivot/-julieta--je-almodovarovo-najkonvencionalnije-ostvarenje/16174>, 29.07.2018.)

U tipu Juliete možemo uočiti više tipova jedne žene. Mlada i radoznala, no ipak uplašena žena. Depresivna, a opet psihički jaka ženska figura. Vidimo ženu koja zna što hoće, ali je ipak pomalo nesigurna. Konačno, vidimo emotivnu ženu punu ljubavi, ženu koja zbog ljubavi prema mužu pada u depresiju, ženu koja je zbog majčinske ljubavi spremna oprostiti dvanestogodišnje odsustvo vlastite kćeri. Iako je film adaptacija nekoliko povezanih kratkih priča, Pedro Almodovar uspio je stvoriti svoj tip žene. Nije stvorio tipičnu ženu koja se nosi s tipičnim svakodnevnim problemima, već ženu s čijim se likom, bar u jednom dijelu ovog filma, može poistovijetiti baš svaka žena.

### 3.2. VOLVER (VRAĆAM SE)

U ovom fenomenalnom kinematografskom uratku iz dvije tisuće i šeste godine, možemo uočiti kako je cjelokupna radnja filma okrenuta baš prema ženi, što pokazuje da je ovaj film i više nego savršen primjer za temu ovog rada. „Volver“, film slavnoga španjolskoga redatelja Pedra Almodóvara, intrigantno je i vrlo suptilno ostvarenje koje, kroz autorov prepoznatljiv potpis - grotesku, elemente pop kulture i poigravanje sa španjolskim kulturnim nasljeđem - postavlja ozbiljna pitanja koliko su umrli utjecali na naš život i mogu li se oni vratiti. Kroz precizan scenarij, zanimljive odnose među likovima i izvrsnu scenografiju, kostimografiju i glazbu, autor iznosi mračnu, no vrlo ležerno i zabavno ispričanu priču, sjajnih dijaloga i dopadljivih ženskih likova...“ (Moj TV, <https://mojtv.hr/film/5461/vracam-se.aspx>, 28.07.2018.)

U ovoj komediji, s odlikama kriminalističkog filma i drame, vidimo primjer dva, može se reći, suprotna tipa žene. Dvije sestre, no s potpuno različitim fizičkim i psihičkim obilježjima. Lik Raimunde utjelovljuje prekrasna Penelope Cruz, poznato je da je ona jedna od najdražih Almodovarovih glumica. Lik njezine sestre Sole utjelovljuje Lola Duenas, koju smo također imali prilike vidjeti i u drugim filmskim uradcima ovog vrhunskog redatelja. Osim njih, u ovom filmu pojavljuje se i Carmen Mauru, muza Pedra Almodovara, no ovaj put, u nešto sporednijoj ulozi.

„Almodovar, inače homoseksualac, kaže da žene imaju talent da korigiraju svijet: „Prirodna ženska solidarnost. One čak i nemaju namjeru da pomažu – one su jednostavno tu, sa svojom solidarnošću. A poduzeti kontakt, bez predrasuda i biti spreman pomoći – to je najbolji način za prevladavanje jedne tragedije“. Nitko od onih koji se bave filmom nije određene glumice

napravio tako velikim kao on: Penelope Cruz koja je vidjela film pod imenom „Atame“ izjavljuje: „Film me toliko fascinirao. Bila sam već Pedrov obožavatelj, ali kad sam izašla iz kina, tad sam zaključila da ću biti glumica.“ (Marc Coch, 2006. Režiser Pedro Almodovar i njegov novi film „Volver“. <https://www.dw.com/bs/re%C5%BEiser-pedro-almodovar-i-njegov-novi-film-volver/a-2505615>, 25.07.2018.)

Raimundu je redatelj odlučio predstaviti kao tip šefice, matrijarha, voditelja. Ona je samosvjesna i otresita žena koja točno zna što želi u životu i ono što naumi postići će kako god zna, pa makar morala iskoristiti ljude oko sebe. Na primjer, nakon slučajne i vrlo nezgodne smrti njenog muža, trebala joj je pomoć pri zakopavanju tijela, a za to je odlučila izmanipulirati jednu od svojih prijateljica, koja se inače bavila prostitucijom. Rekla joj je da mora ići s njom na put i da će ju platiti po satu, baš kao što joj plaćaju mušterije. Ovdje je dobila što je htjela na manipulativan način, uočavamo da je lik Raimunde tip žene odlučujućeg vođe. Raimunda je samouvjeren, samosvjesna i psihički uistinu jaka i stabilna žena, ne previše emotivna, iako u nekim trenucima pokazuje čak i navalu osjećaja. Ona je vrlo inteligentna žena koja brine za dobrobit vlastite kćeri, no u nekim trenucima zna pokazati aroganciju i bahatost. Pored toga, za nju se može reći da je radoholičarka. Iako se nosila s težim privatnim situacijama, bez ikakvih problema je odlučila napraviti jelo za trideset osoba.

„Ona ima jak karakter.“ (Majka o Raimundi, isječak iz filma)

Raimunda je fatalna ženska figura koja svojom pojavom nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Uvijek je lijepo odjevena, najčešće nosi uske suknje i majice dubokog dekoltea, na taj način rado ističe svoje ženske atribute. S ušiju nikada ne skida okrugle zlatne naušnice. Ovo su najčešća i vrlo tipična fizička obilježja tipa žene šefice, žene vođe. Osim svog karaktera, svojim izgledom također pokazuje visoku razinu samouvjerenosti i samosvjesnosti. Vidi se da je dakako svjesna svog fizičkog izgleda.

Raimundina sestra Sole, s druge strane, tip je jadne djevojke, djevojke koja živi pored, ona je u drugom planu. Za razliku od svoje sestre, Sole je skromna, šutljiva i mirna djevojka, ne ispituje previše, nikada se ne buni. Ona je razvedena, ponekad pomalo nesigurna, čak i plašljiva, nepovjerljiva. Karakterno je puno osjetljivija od svoje sestre, kod nje nikada nećemo vidjeti primjere bahatosti i arogancije. Iako je povučenija, u potpunosti je dobra osoba i spremna je pomoći svakome, pogotovo najbližima. Na primjer, primila je u svoj stan majku, za koju se mislilo da je mrtva, te ju skrivala danima kako ne bi zapala u određene probleme. Majku je jedno vrijeme skrivala, čak i od svoje rođene sestre, lagala je za nju kad je bilo

potrebno. Osim toga, svaki put kad bi joj sestra, zajedno sa svojom kćeri, banula u stan i zatražila uslugu, Sole bi uskočila i bez problema odradila ono što su od nje tražile.

Za razliku od Raimunde, Sole nije neka ljepotica i ne mami poglede muškaraca. Njihova tetka Paola na početku filma izjavljuje da Sole ima lice poput kože. Ona ne iskače iz mase, već se, kako karakterom, tako i izgledom, povlači u sebe. Ne ističe svoje ženske attribute, već ih skriva. Ne pridaje toliku pozornost svom fizičkom izgledu, kao što to čini njezina sestra. Ona je ovdje baš kao i djevojka koja živi pored – pored svoje sestre, u drugom planu. No unatoč tomu, u filmu nećemo vidjeti primjere ljubomore ili slično.

„U Cannesu 2006. godine, uz Almodóvara, nagrađena je i cijela ženska glumačka postava koju uz Cruz čine i Carmen Maura, Lola Dueñas, Blanca Portillo, Yohana Cobo i Chus Lampreave.“ (Art kino Croatia, <https://www.art-kino.org/hr/film/vracam-se>, 25.07.2018.)

„Nakon "muško" orijentiranog "La mala educación" (2003), ovim se filmom Almodóvar vratio ženskim likovima i svojim omiljenim ženskim glumicama (Cruz, Maura, Lampreave), a zanimljivo je da su svih šest (Cruz, Maura, Duenas, Portillo, Cobo i Lampreave) osvojile nagradu za najbolju žensku glumicu na Cannes Film Festivalu 2006! Kad smo već kod nagrada, spomenut ću i da je na istom festivalu scenarij dobio nagradu kao najbolji, dok je na European Film Awards, film dobio nagradu publike, te pobijedio u kategorijama najbolji redatelj, kompozitor, direktor fotografije i najbolja glumica (Cruz). Impresivno, nema što.“ (Terapijanet. 2007. <http://www.terapija.net/muviz.asp?ID=2474>, 25.07.2018.)

Redatelj je ovdje odradio odličan posao, prvenstveno jer je fizičke odlike likova savršeno povezao s karakterom likova, odnosno psihičkim odlikama. Osim toga, dvije rođene sestre je prikazao u potpuno drukčijem svjetlu. Dok je jedna fatalna, samouvjereni i otresita žena, druga je mirna, povučena i svom fizičkom izgledu ne pridaje toliku pozornost. Međutim, iako su njih dvije dva vrlo različita lika, vidimo jednaku brigu i ljubav prema obitelji, prema najbližima. To je ona tanka linija koja povezuje ova dva lika.



### 3.3. TODO SOBRE MI MADRE (SVE O MOJOJ MAJCI)

„Betti Davis, Geni Rowlands, Romy Schneider... Svim glumicama koje su glumile glumice, svim ženama koje glume, svim muškarcima koji glume i žele postati žene, svim ljudima koji žele biti majke. Mojoj majci.“ (Pedro Almodovar, isječak iz filma *Todo sobre mi madre* – Sve o mojoj majci)

Ovaj prekrasan citat možemo uočiti na kraju filma *Todo sobre mi madre* (*Sve o mojoj majci*), veličanstvenog uratka Pedra Almodovara. On svoju ljubav prema ženama nikada nije skrivao, te je njihovu veličanstvenost u svim oblicima najbolje prikazao, baš ovdje. Film koji je ujedno i drama i komedija, dobio je i više nego pozitivne kritike, a na internetskoj stranici Internet movie database nosi visoku ocjenu, odnosno 7.9 od 10.

„Pedro Almodovar je snimio „Sve o mojoj majci“ 1999. godine. Film prikazuje žene u raznim ulogama – medicinske sestre, glumice, prostitutke travestite, kaluđerice – koje se na svoj način bore sa životom i suočavaju s tragedijama. Nema glavne muške uloge u ovom filmu. Čini se da svijet pripada ženama, koje žale za muškarcima kojih nema, ili su se odlučile na promjenu spola.“ (Night Nomads.2018. <https://www.nightnomads.com/event/36404151579715977936>, 30.7.2018.)

Ovaj fenomenalan film prepun je ženskih figura različitih karaktera i uloga, a ulogu protagonistice Manuele utjelovljuje prekrasna Cecilia Roth. Pored savršeno odglumljene uloge Manuele, u ovom filmu imamo prilike vidjeti i divnu Penelope Cruz, koju možemo vidjeti u velikom broju filmova Pedra Almodovara. „Velik svjetski uspjeh Penelope Cruz ostvarila je filmom Pedra Almodovara „Sve o mojoj majci“ (1999.). Film se još uvijek smatra jednim od najboljih španjolskih filmova svih vremena. Između ostaloga, film je osvojio Oscara za najbolji film na stranom jeziku i Oscara za najboljeg redatelja na filmskom festivalu u Cannesu.“ (Glas Slavonije. 2012. Penelope Cruz – Madonna iz Madrida, Muza Pedra Almodovara i Woodyja Allena. <http://www.glas-slavonije.hr/166226/11/Muza-Pedra-Almodovara-i-Woodyja-Alena>, 30.7.2018.)

U ulozi glavne glumice, Manuele, redatelj se odlučio za tip žene njegovateljice, dobre supruge, mučenice. Ovdje vidimo toplu, požrtvovnu žensku osobu, punu dobrote i ljubavi za ljude oko sebe, pa čak i za potpune strance, a redatelj je to prikazao i samom činjenicom da glavna glumica radi kao medicinska sestra. Ova žena karakterno je vrlo jaka i stabilna. Njoj se dogodilo nešto najgore što se jednom čovjeku može dogoditi – smrt vlastitog djeteta, no unatoč

tomu ostaje jaka i ne prestaje vjerovati u ljubav i majčinstvo. „Grčka izreka kaže da samo ona žena čije su oči isprane suzama može jasno vidjeti. Ali to ne važi za Manuelu (Cecillia Roth). One noći kad je automobil pregazio njezinog sina Estebana (Eloy Azorin), Manuela je plakala sve dok joj suze nisu presušile. I daleko od toga da je tada jasno vidjela.“ (mojTV. <https://mojtv.net/film/6013/sve-o-mojoj-majci.aspx>, 30.07.2018.)

Protagonistica je nesebična osoba koja rado sebe daje drugima, brine o drugima, o sebi ne brine previše. Na primjer, djevojku Rosu (Penelope Cruz), koju praktički niti ne poznaje, primila je u svoj stan i brinula o njoj za vrijeme trudnoće. Djevojka je čak bila i zaražena AIDS-om, no Manuela ju je svejedno uljudno prihvatila, kao da joj je vlastita sestra. Osim toga, transvestita imenom Agrado, kojeg je poznavala još od prije, odvukla je od prostitucije i pronašla mu pristojan posao. Uz to sve, nesebično je pomogla i glumici Humi pri pronalasku njezine kolegice koja je zapala u pakao droge, a čak je uskočila i u kazališnu predstavu u trenutku kad je to bilo potrebno. Na kraju, dijete preminule djevojke Rose prihvatila je kao svoje, kako bi mogla nastaviti ono što jedna djevojka nije mogla. Time je pomogla njoj, a ovaj puta i sebi. Ovaj put prihvatila je najveći dar, novu priliku za majčinstvo.

Fizički, Manuela je prekrasna žena, bujne plave kose. Redatelj je ovu protagonisticu više htio prikazati kroz ulogu majke i nesebične žene, toplog i mirnog karaktera. Htio ju je prikazati kroz ulogu dobročiniteljice, one koja pomaže kome god stigne. Zbog toga, uočavamo kako glumica načinom odijevanja ne iskače iz mase. Ne obraća preveliku pozornost na odijevanje i isticanje ženskih atributa, što joj na neki način daje izgled svetice, za što možemo reći da savršeno odgovara karakteru ovog lika. U ovom slučaju, redatelj je još jednom savršeno spojio fizička i psihička obilježja jednog filmskog lika.

Osim što je redatelj u ovom filmu predstavio protagonisticu kao majčinsku figuru, nježnu i mirnu osobu, predstavio je različite likove ženskih karaktera i izgleda. Predstavio je muškarce koji žele biti žene, kćeri i majke, one koje će majke tek postati, žene s karijerom, žene koje su zapale u loše situacije iz kojih se teško izvući, a i žene koje iz takvih izlaze zbog jačine svog karaktera. Ovaj je film u potpunosti posvećen ženama, redatelj ovim fenomenalnim uratkom svima poručuje da trebamo prihvatiti svakoga i da žene imaju moć promijeniti svijet. Nimalo slabiji spol, bića čudesne snage, osjećajne i moćne. Iako svi filmovi Pedra Almodovara zrače žudnjom, strašću i ljubavlju prema ženama, smatram da je redatelj to isto u ovom filmu najbolje prikazao.

„Skлонost Pedra Almodóvara prema ženskim likovima, igranju seksualnošću i spolnim identitetima te naglašenoj stilizaciji i melodrami, dovedeni su u suglasje u njegovu trinaestom igranom filmu. Dobivši narativni i sentimentalni poticaj u Manuelinu gubitku, te intertekstualni okvir drugih filmskih i kazališnih djela, s pomoću kojih se »simulira« život »izvan pozornice«, priča humorno, suosjećajno i subverzivno predstavlja galeriju ženskih figura suočenih sa smrću, bolešću i odbačenošću. Emotivno iznijansirane glume, protkana ekscesnim verbalnim gegovima, citatima i »programatskim« performansima, pomno dekorirana i kolorirana prevladavajućom paletom primarnih boja, ova »Almodrama« (pojam je skovao kubanski kritičar G. Cabrera Infante) jedan je od najzrelijih redateljevih filmova, a nedvojbeno i najuspješniji.“ (D. Nenadić. 2008. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. <http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=1812>, 30.07.2018.)

### 3.4. TACONES LEJANOS (VISOKE POTPETICE)

„U filmu *Visoke potpetice* nekoliko je ključnih trenutaka u kojima postupci intertekstualnosti i intermedijalnosti nužno prikazuju oblikovanje identiteta lika. Melodramatskim ugođajem i prikazom priče o majci i kćeri koje se susreću u Madridu nakon petnaest godina razdvojenosti Almodóvar je, kako Acevedo-Muñoz zaključuje, snimio „najmelodramatičniji film do sada“.“ (Dejan Varga. „INTERTEKSTUALNI I INTERMEDIJALNI ELEMENTI U TVORBI IDENTITETA LIKOVA ALMODÓVAROVA FILMA VISOKE POTPETICE“, 2015.)

U ovoj izvrsnoj kombinaciji drame, komedije i romance, uočavamo dva tipa žene. Majka i kći, koliko slične, toliko i različite. Ulogu majke utjelovljuje prekrasna glumica Marisa Paredes, a ulogu kćeri utjelovljuje divna Victoria Abril. Obje glumice imali smo prilike vidjeti i u drugim filmovima Pedra Almodovara. Ovo nije tipičan ženski film, kao što to biva većina filmova ovog vrhunskog redatelja, no svejedno možemo uočiti primjere jakih ženskih karaktera.

Uloga kćerke Rebece zapravo je tip žene princeze, problematične tinejdžerice, djevojke u nevolji. Ona je nestabilna mlada djevojka, može se reći i da pati od određenih psihičkih problema. Za ovaj problem krivnju bi trebala preuzeti njena majka, koja ju je napustila u osjetljivoj dobi života, a vratila se tek nakon petnaest godina. Rebeca je počinila čak dva ubojstva, jedno u vrlo mladoj životnoj dobi, kad je pomiješala tablete svom tadašnjem očuhu.

Osim toga, u kasnijoj dobi ubija svog supruga pištoljem. Njezin tadašnji suprug bio je bivši dečko njezine majke, a Rebeca priznaje da ga je osvojila samo kako bi pokazala da može biti poput, a možda čak i bolja, od svoje majke. Ovdje također vidimo oblik psihičke nestabilnosti koji je proizašao iz nedostatka majčinske ljubavi, a pomalo uočavamo i primjere Edipovog kompleksa. „Edipovski elementi koji se u tom trenutku pojavljuju očituju se u nekoliko ključnih trenutaka: Rebeca je kao djevojčica „uništila očevu figuru (Alberto), udala se za drugu (Manuel, Beckyn bivši ljubavnik) i projicirala je seksualnu žudnju za majkom“ u liku transvestita Femme Letala koji ju uspješno oponaša otkrivajući pritom incestuozni potencijal odnosa majke i kćeri. Time je izmijenjeno tradicionalno psihoanalitičko tumačenje Edipova kompleksa utemeljenog na odnosu majka-sin, a Almodóvar ga je smjestio u odnos narcisoidne majke Becky i traumatizirane kćeri Rebece.“ (Dejan Varga. „INTERTEKSTUALNI I INTERMEDIJALNI ELEMENTI U TVORBI IDENTITETA LIKOVA ALMODÓVAROVA FILMA VISOKE POTPETICE“, 2015.)

Rebecu možemo povezati i s tipom žene u nevolji, ona kao javna osoba, na televiziji uživo, izjavljuje da je ubila svog supruga te počne javno iznositi detalje svog života. Iz ovog problema izvlači ju majka koja na samrti preuzima krivnju za ubojstvo svog zeta, kako bi spasila svoju kći od zatvora. Ovdje vidimo primjer problematičnosti mlade djevojke, njezinu nepromišljenost i nezrelost. Iako je ona supruga, zaposlena javna osoba, vrlo je neozbiljna i ne promišlja o određenim postupcima. Primjer nepromišljenosti vidimo i u sceni gdje Rebeca prevari svog supruga sa svojim prijateljem. Iako to u početku nije htjela, bez prevelikog razmišljanja i olako se prepušta i srlja u novu neozbiljnu avanturu.

Fizički, Rebeca je sitna i mršava žena, pomalo dječaćkog izgleda. Ona ima djetinjasti izgled, iako ima lijepe crte lica. Uglavnom djeluje uplašeno i suzdržano, odjeća i šminka vrlo su joj važne. Njezin stil odijevanja uglavnom je poslovan, no na sebi uvijek ima dizajnerske komade odjeće, kao što je, na primjer, Chanel. Tim ozbiljnim načinom odijevanja, skupom i dizajnerskom odjećom, kao da želi prikriti svoju unutarnju nesigurnost.

Uloga majke, Becky, može se povezati s ulogom žene koja preživljava. Ona je spremna učiniti sve kako bi uspjela, kako bi išla naprijed u svom životu, pa tako i pobjegla od svoje maloljetne kćeri. Karijeru stavlja na prvo mjesto, ona joj biva bitnija čak i od vlastite obitelji. Odlazi kako bi ostvarila svoj glumački san, ostavlja kći samu čak petnaest godina. Ona je šarmantna i jaka, no pomalo uplašena i nepovjerljiva žena. U jednom trenutku izjavila je da se boji vlastite kćeri. Iako za svoju kći učini ogromnu stvar – umjesto nje prizna krivnju za

ubojstvo, to ne može nadoknaditi činjenicu da je na njoj ostavila trajne psihičke posljedice. Osim toga, taj čin ne može zamijeniti niti nadoknaditi onih petnaest godina u kojima je bila odsutna. Čak nije došla niti na vjenčanje svoje kćeri, a osim toga, i kad se vratila nakon toliko godina, dopustila je da ju zavede kćerkin suprug.

Za Becky se ne može reći da je dobra majka, no činjenica je da je išla daleko za svojim snom. Ako zanemarimo odnos s kćeri, rekla bih da bi Becky trebala biti primjer svim ženama, a i muškarcima, koji se boje ostvariti svoje snove. Treba biti uporan i treba mnogo odricanja, jedino tako se može uspjeti.

Fizički, Becky je elegantna i prekrasna žena, nikad ne skida dugačke naušnice s ušiju. Iako je žena u godinama, može se reći da svojim izgledom daleko iskače iz mase i da svom fizičkom izgledu pridaje veliku pozornost. Ona ne ističe previše svoje ženske attribute, ali je vrlo elegantna i profinjena.

Ono što povezuje ova dva lika, uzajamna je ljubav majke i kćeri. Iako joj je majka bila odsutna čak petnaest godina, Rebeca ju ne prestaje voljeti i ne prestaje joj se diviti. „Jesam te ponekad mrzila, ali ni tad te nisam prestala voljeti.“ (Rebeca majci, isječak iz filma *Visoke potpetice*). Osim toga, iako za Becky ne možemo reći da je bila dobra majka, nakon što se vratila, svojoj kćeri pruža ljubav, priznaje ubojstvo za nju, nadajući se da će joj ona jednom za sve oprostiti. Iz ovih ženskih likova može se naučiti mnogo toga o ljubavi, majčinstvu, bolesti, može se izvući lijepa pouka vezano uz obje junakinje. Sa strane kćeri Rebece, možemo izvući pouku da ne trebamo biti slijepi i trčati za svojim savršenim idolom, već trebamo biti svoji i vjerovati sebi. Sa strane majke Becky, možemo naučiti da svaka žena svojoj djeci treba davati neizmjernu ljubav cijelo vrijeme, nedostatak kvalitetnog roditeljstva i ljubavi u daljnjem životu na osobi može ostaviti negativne posljedice. Obje glumice su lijepe žene, svjesne svog fizičkog izgleda, a i u ovom slučaju mogu reći da je redatelj odlično spojio fizičke i psihičke odlike likova.

„Kao i svi Almodovarovi filmovi, i ovaj obiluje bojama, glazbom, neobičnim likovima. Posebno se ističu predivne pjesme u izvođenju Luz Casal, koje u ovom filmu pripadaju repertoaru dive Becky del Paramo. Godine 1992. film je dobio nagradu Francuske filmske akademije za najbolji film. Iste te godine dobio je i Zlatni globus za najbolji strani film.“ (MojTV. <https://mojtv.hr/film/12479/visoke-pete.aspx>, 25.07.2018.)

### 3.5. MUJERES AL BORDE DE UN ATAQUE DE NERVIOS (ŽENE NA RUBU ŽIVČANOG SLOMA)

„Žene na rubu živčanog sloma" film je s kojim je slavni španjolski redatelj Pedro Almodóvar stekao međunarodni ugled i postavio najznačajnije temelje svog raspoznatljivog stila, mješavine estetike svjesnoga kiča, pop-arta i duboke vezanosti uz španjolsku kulturnu tradiciju.“ (MojTV, <https://mojtv.hr/film/1802/zene-na-rubu-zivcanog-sloma.aspx>, 25.07.2018.)

U ovoj prekrasnoj drami s odlikama komedije, koja je snimljena još davne 1988. godine, u ulozi protagonistice imamo priliku vidjeti muzu Pedra Almodovara, to je glumica Carmen Maura. Baš kao što i sam naslov govori, ovdje vidimo općenite nedaće svakodnevnih žena, pa i način na koji je ovaj redatelj ponovno pokazao kako je ženska moć iznad svega.

Glavna junakinja filma, žena imenom Pepa, ne predstavlja određen tip žene, ovdje je naime Almodovar stvorio svoj lik inteligentne, otresite, no emocionalno osjetljive žene. Pepa je pametna, javna, medijska osoba koja se u privatnom životu bori sa svojim unutarnjim demonima i pati zbog bolnog prekida s muškarcem s kojim je živjela, a nosi i njegovo dijete. Iako se u ovoj priči radi o klasičnom obliku uspješne i samostalne žene koja, pored sređenog života, pati za muškarcem koji ju ne zaslužuje, efekti koje je koristio redatelj, priču čine svakakvom, samo ne klasičnom. „Djelo duguje popularnost spoju komedije komplikacije i apsurdna, izgobljene profilacije ženskih likova i vizualnog stila, po kojemu je redatelj postao autorski prepoznatljiv.“ (D. Nenadić. 2008. <http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=2118>. 24.07.2018.)

Protagonistica je karakterno jaka, no ipak ju osamljenost, frustriranost i ljutnja zbog izgubljene ljubavi, natjera da čini ludosti, poput stavljanja velike količine tableta u piće, kako bi si naštetila. Kako se nosi s unutarnjim nemirom i borbom s vlastitim bićem, tako vodi borbe i s ljudima oko sebe, pa i s predmetima poput telefona, telefonske govornice, prozora i sokovnika. „Predmeti se instrumentaliziraju na dinamičan i multifunkcionalan način, srodan onome u djelima B. Wildera, podupirući manirističku fragmentaciju i teatralizaciju prostora, svjesnu estetizaciju kiča, a ponajviše zaplet zasnovan na komičnim nesporazumima i rasplet popularne farse“ (D. Nenadić. 2008. <http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=2118>. 24.07.2018.)

U liku Pepe, na trenutke vidimo odlike bahatosti i drskosti, no ona je zapravo na taj način prekrivala svoju unutrašnju nesigurnost. Na primjer, kada je prijateljica Candela tražila da joj pomogne, ona ju je bezobrazno odbijala stavljajući svoje probleme ispred svega drugog. Naposljetku, ona ju ipak prima u svoj stan i pruža joj pomoć. Ova situacija pokazuje da bahatost, koju je protagonistica na trenutke pokazala, ipak nije odlika njenog karaktera, već je uzrokovana trenutnom frustracijom zbog loše privatne situacije.

Iako u određenim trenucima pokazuje nestabilnost, Pepa se iznad svih problema izdiže. Ona je psihički i karakterno vrlo jaka i odgovorna žena, žena sa stavom. Nesebično spašava život muškarcu za kojim pati te ga, nakon njegove zahvale i ponude za ponovnim druženjem, odbija zauvijek. Ova situacija pokazuje koliko toga može moć jedne psihički jake i samosvjesne žene. Iako pati, pa i nosi njegovo dijete, odlučila je sebe staviti na prvo mjesto, odlučila je biti jaka i okrenuti novu stranicu. U ovoj situaciji mnoge žene bi se mogle ugledati na lik protagonistice. Žena se nikada ne treba ponižavati zbog muškarca koji je nije vrijedan, ova nas priča tome uči.

Fizički, Pepa je lijepa, uglađena i elegantna ženska pojava. Ona drži do svog fizičkog izgleda, pridaje veliku važnost stilu odijevanja, no nikada ju se ne može vidjeti u vulgarnom izdanju. Njezina samosvjesnost i moć njezinog karaktera uvelike je izražena u načinu odijevanja i redatelj je ponovno uspješno spojio karakter i fizički izgled glumice.

Osim protagonistice, ovdje imamo priliku vidjeti i glumicu Mariu Barranco koja utjelovljuje ulogu Pepine prijateljice, Candele. Dok je, u ulozi protagonistice, redatelj stvorio svoj, potpuno nov tip ženskog lika, u ulozi Candele, redatelj se odlučio za tip žene princeze, djevojke u nevolji. Ona je uplašena i nesigurna, zbog ljubavi upada u opasnost i ozbiljne probleme, čak pokušava počiniti i samoubojstvo. Pokušava skočiti s balkona, no to je ipak učinila pred nekolicinom ljudi, na vrlo kontroverzan način pokušala je ostvariti situaciju u kojoj će biti u središtu pozornosti. Candela je nepromišljena, frustrirana mlada djevojka koja traži pomoć od drugih ljudi. Iako je lik Candele nešto sporednija uloga, iz ovoga se također može nešto naučiti. Ovdje možemo naučiti da u određenim situacijama trebamo razmišljati mozgom, umjesto srcem.

Za ovaj film mogu reći da me najviše zaintrigirao. Koliko je statičan, toliko je i dinamičan. Koliko pokazuje nesigurnost i unutrašnju borbu jedne žene, toliko pokazuje koliko jedna žena može učiniti ako pravilno iskoristi svoju moć. Redatelj je ovim filmom doživio velik uspjeh, a film je ostvario i više nego pozitivne kritike. Osim toga, ostvario je i nominaciju za

Oscara. „Prve internacionalne odjeke zaradio je filmom 'Žene na rubu živčanog sloma' (1988), te se još jače etablirao kao ženski autor, s posebnim senzibilitetom za temu ženske neovisnosti.“ (Siniša Paić. 2013. <http://www.filmski.net/dossier/197/pedroalmodovar>, 25.07.2019.)

## 4. ZAKLJUČAK

„O nekoliko stvari u životu sam ovisan. To su čokolada, porezi i sexy filmovi Pedra Almodovara.“ (Joshua Rothkopf)

Poznato je da Pedro Almodovar obožava žene, vjeruje u žensku snagu i činjenicu da žene mogu promijeniti svijet. To potvrđuje svakim svojim filmom, u njima stvara snažne i moćne ženske likove. Iako uglavnom svi filmovi ovog redatelja, scenarista i producenta, imaju zanimljive zaplete i psihodelična obilježja, u svakom filmu publika može vidjeti primjere ženske snage i moći. U Almodovarovim filmovima se često pojavljuju iste glumice, kao što su Carmen Maura, ona je zapravo i njegova muza, te Penelope Cruz.

Analizom pet filmova ovog redatelja uočeni su razni tipovi i oblici ženskih likova. Od tipa šefice, matrijarha, do tipa djevojke u nevolji. Iako je Almodovar u svojim filmovima stvorio različite karaktere ženskih likova, ljubav, žudnja, strast i briga za obitelji je ono što ih spaja u jednu cjelinu, ono što im je zajedničko.

Filmove Pedra Almodovara preporučila bih svima, kako ženama, tako i muškarcima. Iako je današnji svijet najviše okrenut prema fizičkom izgledu žene, što je stvorilo društvo, mediji, društvene mreže, ovaj redatelj se odlučio za žensku moć, karakter. Prikazao je da sa svojom moći, jedna žena može apsolutno sve.

„Almodovarov film sličan je vožnji kroz klaunski život, kroz drevni i uvijek novi arhipelag, gdje klaun u nama stavlja sve maske i zauzima sve pozicije koje mu njegova sinkretna priroda omogućuje. On je pijun i anđeo, žrtva – slika i prilika Kristova – i zločinac koji zauzima mjesto đavla; on je raspršena grimasa i veo melankolije, neobuzdani smijeh i suza od stakla koja nam se lijepi na obraz, životna radost i melankolija, euforija i disforija, dječja radost i duboka sjeta. Ali, prije svega, on je žudnja, jer mi žudimo, žudimo. Čovjek je biće koje žudi. I život je žudnja.“ (Antonio Tabucchi)



## 5. LITERATURA

1. Alan de Boist: Mi i drugi, što je to identitet?
2. Dejan Varga: Intertekstualni i intermedijalni elementi u tvorbi identiteta likova Almodovarova filma Visoke potpetice
3. Dejan Varga: Oblikovanje identiteta u filmovima Pedra Almodovara, Doktorska disertacija
4. Kaye Allison Gersch: The Feminine in Body, Language and Spirituality
5. Kristina Peternai Andrić: Ime i pitanje identiteta u književnoj teoriji, Doktorska disertacija
6. Lino Veljak: Metafizički temelji politika identiteta
7. Nikola Petković: Identitet i granica: Hibridnost i jezik, kultura i građanstvo 21. stoljeća

## 6. IZVORI

1. <http://dalmatinskiportal.hr/zivot/-julieta--je-almodovarovo-najkonvencionalnije-ostvarenje/16174>
2. <http://edimagazine.me/pedro-almodovar/>
3. <http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=1812>
4. <http://film.lzmk.hr/clanak.aspx?id=2118>
5. <http://nemilosrdnigadovi.com/julieta-recenzija/>
6. <http://www.filmski.net/dossier/197/pedroalmodovar>
7. <http://www.glas-slavonije.hr/166226/11/Muza-Pedra-Almodovara-i-Woodyja-Alena>
8. <http://www.terapija.net/muviz.asp?ID=2474>
9. <https://mojtv.hr/film/12479/visoke-pete.aspx>
10. <https://mojtv.hr/film/1802/zene-na-rubu-zivcanog-sloma.aspx>
11. <https://mojtv.hr/film/5461/vracam-se.aspx>
12. <https://mojtv.net/film/6013/sve-o-mojoj-majci.aspx>
13. <https://psiholosketeme.wordpress.com/2012/11/24/rodni-identitet/>
14. <https://www.art-kino.org/hr/film/vracam-se>

15. <https://www.dw.com/bs/re%C5%BEiser-pedro-almodovar-i-njegov-novi-film-volver/a-2505615>
16. <https://www.imdb.com/>
17. <https://www.nightnomads.com/event/36404151579715977936>
18. <https://www.slobodnadalmacija.hr/misljenja/cinemark/clanak/id/449869/julieta-u-slomljenom-zagrljaju-zene-na-rubu-zivcanog-sloma>
19. <https://zlatnavrata.hr/dogadaj/julieta/405>
20. [jenniferellis.ca/blog/2015/4/1/female-character-archetypes-and-strong-female-characters](http://jenniferellis.ca/blog/2015/4/1/female-character-archetypes-and-strong-female-characters)